

guix, elements barats, que serveixen per dues cullitas: l'ázoe el fixa á la terra la lleguminosa ab uns microbis de sas arrels y no costa res, quedant la terra adobada per ellá y pel cereal, sense haber de enterrar la lleguminosa, ni perdre temps ni cap cullita: lo que convè es *vacunar* la terra ab terra de un camp en que la lleguminosa hi hagi anat bé perque com més microbis hi hagi, millor. En un llibret que val 5 rals del enginyer agrónom Boaso, anomenat *El cultivo de los terrenos según el sistema Solari*, trobaréu detalls. Ja podeu comprendre que 'l problema del ázoe, es el problema de la agricultura económic, el problema del pa, el problema social.

Sí, amichs meus, --continuava dient l' il·lustrat pagés, --la qüestió social y la qüestió moral y económic tèn per única solució la regeneració de la agricultura y la sòlida educació, ó sigui la educació agrícola. El parlar de esquadras, de exercits, de sanejar la moneda, de anivellar el presupost, de treure deutes, etc., es comensar l' edifici per la teulada; lo primer es alzar la agricultura rebaixant tributs y protegint als pagesos perque 's guanyin millor la vida, y fomentar molt la ensenyansa: per lograrho necessitem la unió dels pagesos, unió y associació dintre las Càmaras, que essent tan necessaria y taula salvadora pe 'ls pagesos, no obstant ¡y sembla mentida! se la miran ab indiferencia, com á tots els progressos. La agricultura no s' alzará mentres vagin els rics á las ciutats, els treballadors á las fábricas y la noya á servir y á perdres molta vegadas, y aixó de deixar el camp per la ciutat es una plaga per molts conceptes; pr aixó jo, tenint renda per viure á la ciutat, visch á pagés y ho considero obligació; y si bè llauro ab bous y resém cada día el Rosari, ja veyeu que las aradas, las máquinas de xafar el gra y partir el ferratje, el sistema Solari y tots els avenisos moderns y llibres y periódichs de agricultura que lleigeixo, indican que no vaig refrassat, ni segueixo la rutina en que no convè. ¿Voleu conèixer un país si está adelantat? Vos ho indica l' estat de la agricultura; lo bèn montadas y pagadas las escolas, el número de lectors que tenen los periódichs de agricultura y el número de associacions agrícolas: mentres en una nació tan petita com Bèlgica existeixen 5,000 associacions agrícolas per totas las necessitats, y ls periódichs y llibres de agricultura numerosíssims y ab vida sobrada á Fransa, Alemanya, Suïssa, Bèlgica y Holanda; á Espanya 'ls pochos periódichs de agricultura tenen treballs á viure y las associacions agrícolas igual; quant tots els pagesos deurian tenir el seu periódich de agricultura y estar associats: en cambi els llibres y periódichs que perverteixen y sembran veneno, fan grossa tirada y son llegits ab gust.

Molt quedá pera parlar de cosas tant importants, pero 's feya fosch y 'ns despidirem fins un altre día, bèn impresionats de la visita.

¡Qué n' es de bonica una casa de pagés bèn portada; y qué dols y agradable 'l viurehi! No hi ha vida més tranquila que la del pagés; ni res més productiu y hermos que una finca bèn cultivada; ni art més útil y bonich que la agricultura!...

